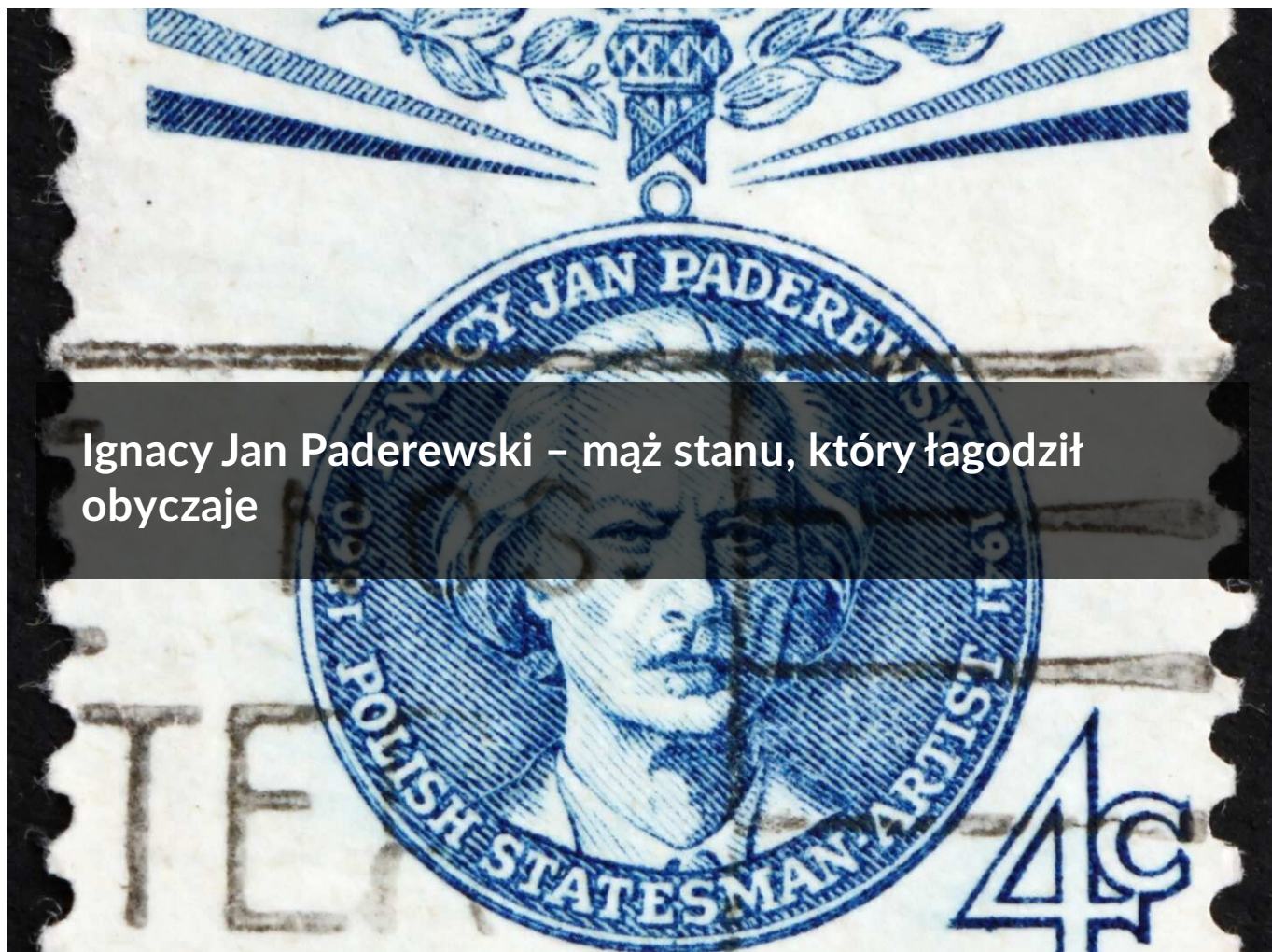

Ignacy Jan Paderewski – mąż stanu, który łagodził obyczaje

- Ignacy Jan Paderewski – mąż stanu, który łagodził obyczaje

Ignacy Jan Paderewski – mąż stanu, który łagodził obyczaje

Ważne daty

1860 – przychodzi na świat I.J. Paderewski w Kuryłówce na Podolu

1872-1878 – kształci się w Instytucie Muzycznym w Warszawie

1882 – wyjeżdża do Berlina, aby pobierać lekcje kompozycji

1884 – lekcje fortepianu u T. Leszetyckiego w Wiedniu

1887 – debiut Paderewskiego w Wiedniu

1888 – recital w sali Erarda w Paryżu, początek międzynarodowej kariery muzycznej

1890 – koncert w Londynie

1891-1892 – pierwsze tournée po Stanach Zjednoczonych

1917 – pod wpływem Paderewskiego prezydent USA W. Wilson porusza sprawę Polski w orędziu pokojowym

1919 – Paderewski obejmuje stanowisko premiera Polski i ministra spraw zagranicznych na czas 10 miesięcy; podpisuje wraz z R. Dmowskim traktat pokojowy w Wersalu

1936 – występuje w filmie Sonata księżycowa grając samego siebie

1941 – umiera w Nowym Jorku

Ważniejsze kompozycje:

[Menuet](#) G-dur op. 14 nr 1 (1886)

[Krakowiak](#) fantastyczny H-dur op. 14 nr 6 (1887)

Koncert a-moll na fortepian i orkiestrę op. 17 (1888)

[Fantazja](#) polska gis-moll na fortepian i orkiestrę op. 19 (1895)

Manru op. 20 (1893-1901)

Sonata fortepianowa es-moll op. 21 (1903)

Symfonia h-moll „Polonia” op. 24 (1903-1909)

I. Muzyka w ujęciu historycznym – periodyzacja, język, właściwości i charakterystyka.

7. Romantyzm. Uczeń:

5) charakteryzuje polską muzykę romantyczną i jej reprezentantów (Fryderyk Chopin, Henryk Wieniawski, Stanisław Moniuszko, Ignacy Jan Paderewski, Władysław Żeleński, Zygmunt Noskowski);

II. Analiza i interpretacja dzieł muzycznych. Uczeń:

1. zna podstawowe terminy i pojęcia właściwe dla opisu i zrozumienia wybranych dzieł muzycznych;

5. rozpoznaje cechy stylistyczne utworu reprezentującego określoną epokę muzyczną.

Nauczysz się

przedstawiać najważniejsze wydarzenia w życiu Paderewskiego;

przedstawiać karierę pianistyczną Paderewskiego;

przedstawiać całokształt twórczości kompozytorskiej oraz jej źródła;

przedstawiać rolę polityczną Paderewskiego w historii polskiej.

Dzieciństwo i młodość Ignacego Jana Paderewskiego

Ignacy Jan Paderewski przyszedł na świat w 1860 roku w Kuryłówce – terenach należących do ówczesnego Imperium Rosyjskiego, a dzisiejszej Ukrainy. Był drugim dzieckiem Jana, zarządcy dóbr ziemskich na Podolu, oraz Polikseny z Nowickich. Ignacy miał starszą siostrę Antoninę. Niestety szczęście rodzinne nie trwało zbyt długo, ponieważ matka młodego Ignacego zmarła kilka miesięcy po jego narodzinach.

1

Już od wczesnego dzieciństwa Paderewski wykazywał wielkie zdolności muzyczne. W wieku 12 lat został przyjęty do Instytutu Muzycznego w Warszawie, gdzie studiował grę na fortepianie. Później sam został pedagogiem fortepianu w Instytucie.

Paderewski przy fortepianie w wieku ok. 10 lat, www.lazienki-krolewskie.pl, CC BY 3.0

W 1880 roku Paderewski wziął ślub z Antoniną Korsakówną, przyjaciółką ze studiów. Zaledwie rok później Antonina zmarła przy porodzie ich dziecka, pozostawiając męża samego z upośledzonym synem Alfredem. Wbrew wszystkiemu Paderewski postanowił stawić czoła przeciwnościom losu i poświęcił się zupełnie muzyce. Jego marzeniem było zostanie kompozytorem, co zaowocowało wyjazdem do Berlina w 1882 roku w celu doskonalenia umiejętności kompozytorskich.

1

Punktem zwrotnym w życiu Paderewskiego było spotkanie ze słynną polską aktorką Heleną Modrzejewską. Wspomogła ona młodego muzyka organizując zbiórkę pieniędzy, aby mógł wyjechać do Wiednia doskonalić swój warsztat pianistyczny u legendarnego pedagoga fortepianu Teodora Leszetyckiego, który wykształcił takich pianistów jak Artur Schnabel czy Ignacy Friedmann.

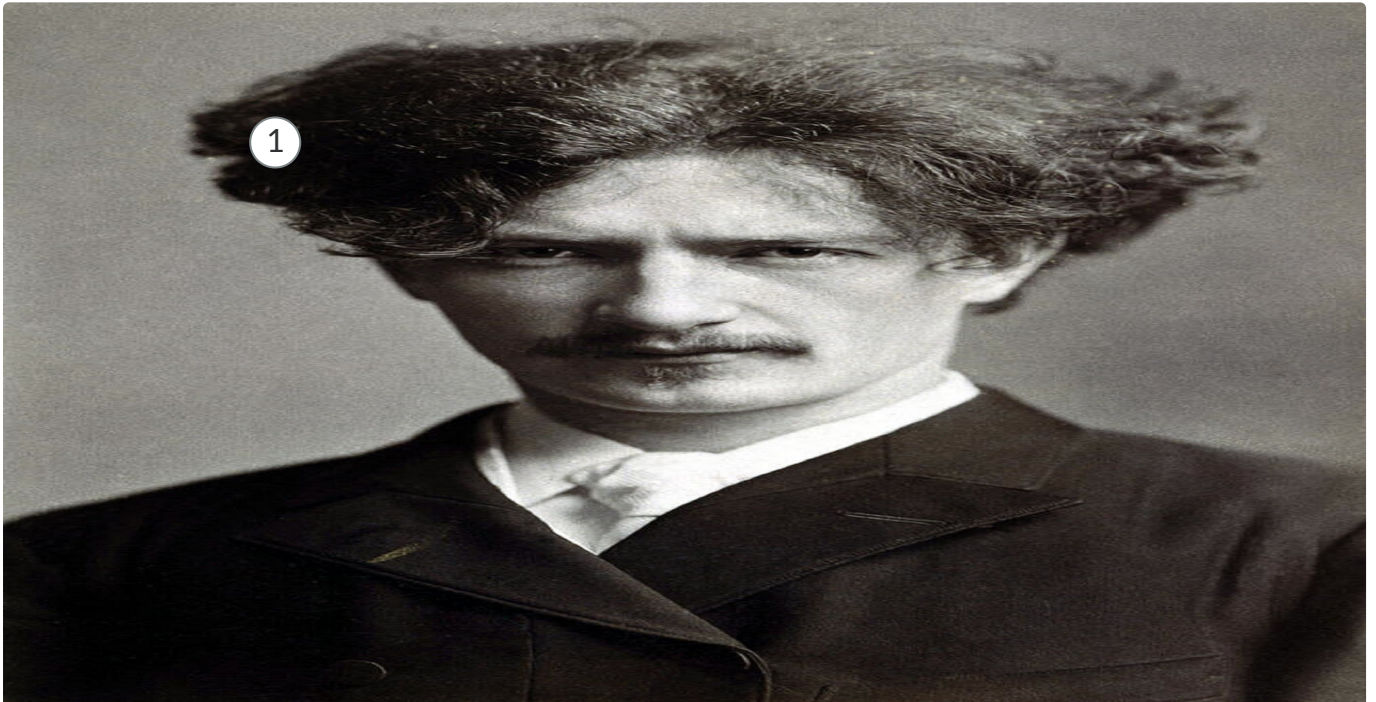
Teodor Leszetycki (1830-1915), www.dziennik.com, CC BY 3.0

W 1884 roku dochodzi do spotkania Paderewskiego z Leszetyckim, który zauważa wielki potencjał muzyczny swego nowego ucznia, lecz nie wróży 24-latkowi kariery pianistycznej ze względu na zaawansowany wiek i zaległości techniczne. Dzięki uporowi i pracowitości Paderewskiego dochodzi do jego wiedeńskiego debiutu pianistycznego w 1887 roku. W 1888 roku odniósł wielki sukces grając w sali Erarda w Paryżu. Powoli kariera muzyczna Paderewskiego nabierała rozpędu. W 1890 roku wystąpił w Londynie. W latach 1891-1892 odbył pierwsze tournée po USA wywołując coś w rodzaju kultu wokół swojej osoby. Paderewski stał się jednym z czołowych wirtuozów swoich czasów. Został okrzyknięty „czarodziejem fortepianu”, „królem pianistów”, „mistrzem”. Nie dziwi więc, że z chęcią grywał dla publiczności w Ameryce. Zasłynął jako interpretator muzyki Fryderyka Chopina, Ferencza Liszta i Ludwiga van Beethovena. Często grywał też własne kompozycje.

Kariera

Zobacz także

Poszukaj w internecie i wysłuchaj poniższego utworu Ignacy Jan Paderewski gra Walca cis-moll op. 64 nr 2 Fryderyka Chopina

1

Trzeba podkreślić, że nie tylko umiejętności muzyczne Paderewskiego wywoływały zachwyt. Także jego aparycja, lwia grzywa oraz charyzma oddziaływały na słuchaczy, zwłaszcza kobiety, co czasem stawało się tematem bardziej zgryźliwych krytyk.

Młody Paderewski, i-winereview.com, CC BY 3.0

Paderewski był pierwszym, jak na razie też jedynym, Polakiem, którego opera (Manru op. 20) była wystawiona w Metropolitan Opera. Jako pierwszy dał także recital solowy w Carnegie Hall w Nowym Jorku.

Paderewski był też znanym filantropem oraz działaczem na rzecz Polski, a nieco później politykiem. W 1910 roku podczas odsłonięcia w Krakowie pomnika z okazji 500. rocznicy bitwy pod Grunwaldem, którego był fundatorem, muzyk wygłosił porywającą mowę.

1

Paderewski był też znanym filantropem oraz działaczem na rzecz Polski, a nieco później politykiem. W 1910 roku podczas odsłonięcia w Krakowie pomnika z okazji 500. rocznicy bitwy pod Grunwaldem, którego był fundatorem, muzyk wygłosił porywającą mowę.

Pomnik Grunwaldzki ufundowany przez Paderewskiego, online-skills, CC BY 3.0

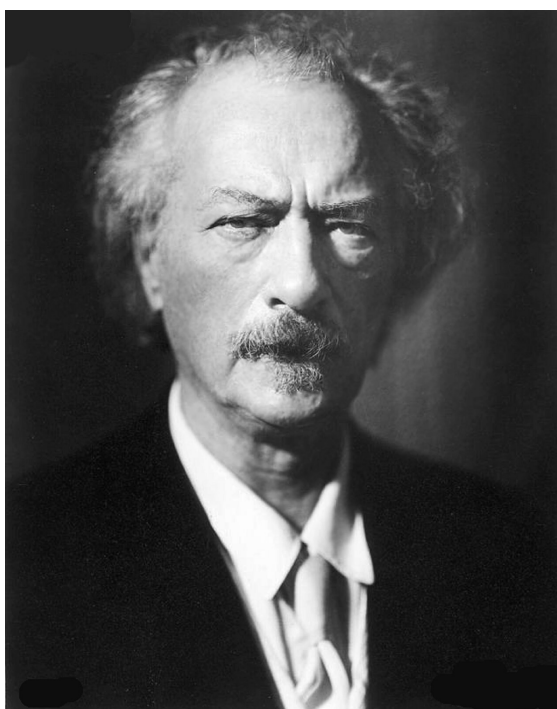
Działalność polityczna

Po wybuchu I wojny światowej działał czynnie na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości, m.in. stając wraz z Henrykiem Sienkiewiczem na czele Komitetu Generalnego Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce. W 1917 roku przedstawił prezydentowi USA Thomasowi Woodrowowi Wilsonowi memoriał w sprawie swojej ojczyzny. Efektem był słynny 13 punkt orędzia prezydenta skierowanego do Kongresu Stanów Zjednoczonych traktujący o utworzeniu niepodległego państwa polskiego. Z kolei wygłoszone w 1918 roku w Poznaniu przemówienie Paderewskiego było impulsem do rozpoczęcia powstania wielkopolskiego, skutkującego ostatecznie wyzwoleniem spod panowania Prus. Punktem kulminacyjnym politycznej kariery pianisty było jednocześnie objęcie przez niego dwóch urzędów w 1919 rok. Paderewski został prezesem Rady Ministrów i ministrem spraw zagranicznych. Podczas krótkiego okresu, zaledwie dziesięciomiesięcznego, w którym piastował powierzone mu stanowiska, doprowadził do podpisania traktatu wersalskiego. Po demokratycznych

wyborach Paderewski zrezygnował z sprawowania czynnej władzy, ale do końca życia pozostał orędownikiem sprawy polskiej. Nie przestał też wspierać ojczyzny w potrzebie, chociażby organizując zbiórki pieniędzy dla potrzebujących po wybuchu II wojny światowej oraz stając na czele Rady Narodowej w Londynie.

Schyłek życia

W 1923 roku Paderewski powrócił do koncertowania. Ciekawostką jest, że w roku 1936, w wieku 76 lat zagrał sam siebie w filmie Sonata księżycowa w reżyserii Lothara Mendesa.

Autor nieznany, Ignacy Jan Paderewski, ok. 1936, Wikipedia, domena publiczna

Zobacz także

Poszukaj w internecie i wysłuchaj poniższego utworu z filmu Sonata księżycowa, Paderewski gra własną kompozycję – Menueta G-dur op. 14 nr 1

1

Amerykanie nadal byli nim zauroczeni. W dowód uznania swoich dokonań, Paderewski otrzymał gwiazdę na Alei Sław w Hollywood. Poza tym, w 1941 roku postanowiono uczcić 50. rocznicę jego pierwszego tournée po USA i ogłoszono Tydzień Paderewskiego. Zorganizowano ok. 6000 koncertów na cześć artysty.

Gwiazda Paderewskiego na Alei Sław w Hollywood, Wikipedia, CC BY 3.0

Paderewski zmarł 29 czerwca 1941 roku w Nowym Jorku na skutek zapalenia płuc. Początkowo został pochowany na cmentarzu w Arlington, ale wedle życzenia samego pianisty, w 1992 roku prochy jego zostały przewiezione do Polski i spoczęły w krypcie Katedry św. Jana w Warszawie

Twórczość Paderewskiego

Twórczość Paderewskiego wyrasta z romantycznej tradycji muzycznej. Pierwszy okres twórczości to głównie praca nad doskonaleniem warsztatu kompozytorskiego. Powstaje wtedy wiele miniatur fortepianowych, w których słyszalne są wpływy Chopina oraz muzyki salonowej, np. w zbiorze Humoreski koncertowe. Ciekawym przypadkiem jest słynny [Menuet](#), który stanowi archaizację stylu klasycznego utworów Wolfganga Amadeusza Mozarta. Paderewski sięga także po folklor polski, komponuje polonezy, krakowiaki.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DxjostHqL>

I.J. Paderewski, „Krakowiak fantastyczny” op.14, AMFN, CC BY 3.0

Ignacy Jan Paderewski, „Krakowiak fantastyczny” op.14. Utwór jest stylizowanym tańcem przeznaczonym na fortepian. Posiada szybkie (Allegretto tranwuillo) tempo i instrumentalną fakturę homofoniczną. Cechuje się podniosłym, wesołym charakterem.

Najlepszym tego dowodem jest Album tatrzański inspirowany folklorem podhalańskim. Kompozytor sięga także po moniuszkowską tradycję pieśniarską pisząc Cztery pieśni op. 7 do słów Adama Asnyka oraz Sześć pieśni op. 18 do słów Adama Mickiewicza.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DxjostHqL>

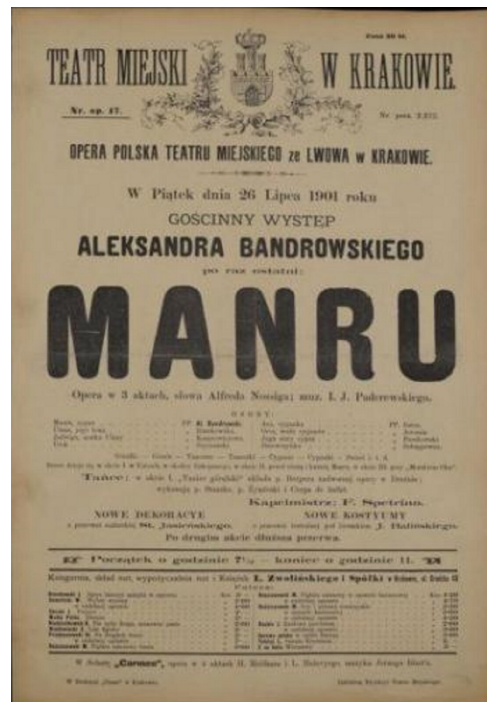
I.J. Paderewski, Pieśń „Siwy Koniu” op.7, AMFN, CC BY 3.0

Ignacy Jan Paderewski, Pieśń „Siwy Koniu” op.7. Utwór jest pieśnią przeznaczoną na głos i akompaniament fortepianu. Posiada szybkie tempo i wokarno-instrumentalną fakturę homofoniczną. Cechuje się skocznym, miłosnym charakterem.

Zamknięciem tego etapu twórczości była Fantazja polska gis-moll op. 19 na fortepian i orkiestrę. Drugi okres twórczości to twórczość odmienna. Inspiracją dla kompozytora w tym czasie byli twórcy [neoromantyczni](#) i modernistyczni – zwłaszcza Johannes Brahms i Claude Debussy. Te wpływy uwidaczniają się w komplikacji języka harmonicznego oraz w stosowaniu faktury polifonicznej. Powstają największe dzieła Paderewskiego jak: Sonata fortepianowa es-moll op. 21, opera Manru op. 20, Symfonia h-moll „Polonia” op. 24.

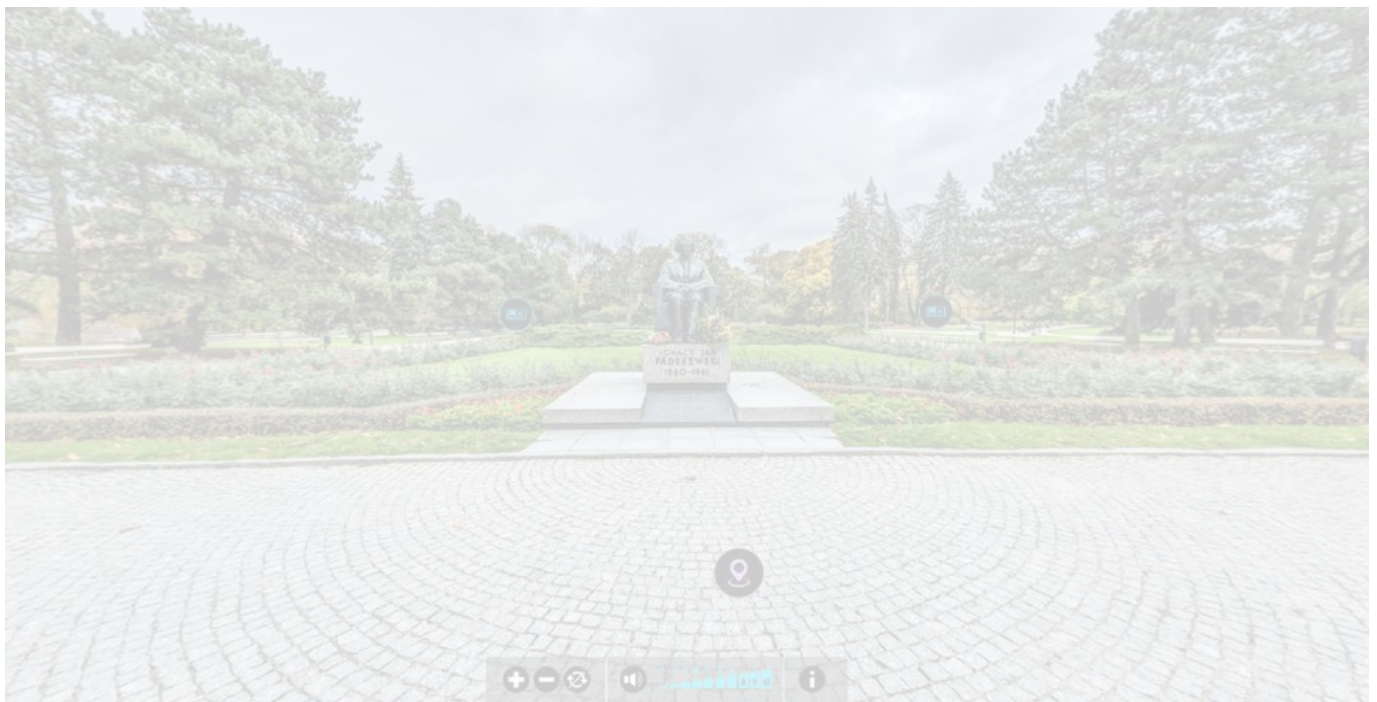
Zobacz także

Poszukaj w internecie i wysłuchaj poniższego utworu Symfonia h-moll „Polonia” op. 24 cz. I w wykonaniu Opery i Filharmonii Podlaskiej, dyryguje Bogdan Olędzki

Afisz z krakowskiego teatru wystawiającego operę Manru Ignacego Jana Paderewskiego, Wikipedia, domena publiczna

Paderewski zapisał się w historii jako postać niezwykła. Nie tylko był wybitnym muzykiem, ale i wielkim patriotą. Swoją charyzmą oraz dobroduszością zjednywał sobie ludzi gdziekolwiek się pojawił.

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DxjostHqL>

Zadania

Polecenie 1

Zaśpiewaj (jeśli potrafisz) linię melodyczną Menueta G-dur op. 14 nr 1, po czym posłuchaj brzmienia fragmentu muzycznego.

Nuty do Menueta G-dur op. 14 nr 1, imslp.org, CC BY 3.0

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DxjostHqL>

Paderewski, „Menuet G-dur op.14” nr 1 T 1-19, wykonanie muzycy Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy (AMFN), CC BY 3.0

Ignacy Jan Paderewski, „Menuet G-dur op. 14” nr 1 T 1-19. Utwór jest stylizowanym tańcem przeznaczonym na fortepian. Posiada szybkie tempo (Allegretto) i instrumentalną fakturę homofoniczną. Cechuje się wesołym, skocznym charakterem.

Ćwiczenie 1

Spośród wymienionych utworów wskaż te, które skomponował Ignacy Jan Paderewski.

☐

Balet Harnasie

☐

Fantazja polska na fortepian i orkiestrę op. 19

☐

Koncert fortepianowy f-moll op. 21

☐

Symfonia h-moll Polonia

☐

Opera Manru

☐

Poemat symfoniczny Step

Ćwiczenie 2

Jaki tytuł nosił film, w którym Paderewski zagrał sam siebie?

Odpowiedź:

Ćwiczenie 3

Wskaż prawidłową odpowiedź. Paderewski żył w latach:

☐

1860-1941

☐

1882-1937

☐

1887-1982

Ćwiczenie 4

Wskaż prawidłową odpowiedź. W wieku 24 lat Paderewski przybył do Wiednia, aby pobierać lekcje fortepianu u:

☐ Ferruccio Busoniego

☐ Artura Rubinsteina

☐ Józefa Hofmanna

☐ Teodora Leszetyckiego

Ćwiczenie 5

Wybierz zdania prawdziwe.

☐ Paderewski ufundował pomnik w Krakowie z okazji 500-lecia bitwy pod Grunwaldem.

☐ Został najpierw premierem, a następnie prezydentem Polski.

☐ Jako pierwszy zagrał recital solowy w Carnegie Hall w Nowym Jorku.

☐ Paderewski otrzymał gwiazdę na Alei Sław w Hollywood.

Ćwiczenie 6

Dopasuj daty do wydarzeń z życia Paderewskiego.

1891-1892	debiut w Sali Erarda w Paryżu
1936	Paderewski występuje jako aktor w filmie „Sonata księżycowa”
1919	pierwsze wielkie tournée po USA
1888	Paderewski obejmuje urząd premiera Polski

Ćwiczenie 7

Uzupełnij definicje:

to kierunek na przełomie XIX i XX w.; stanowił ostatnią fazę romantyzmu; charakteryzował się rozrostem środków wykonawczych oraz silną więzią muzyki z innymi sztukami

Słownik pojęć

Fantazja

utwór instrumentalny o swobodnej budowie, nawiązujący często do innych form i gatunków; fantazja miała kreować nastrój głębokiego wyrazu, często także muzyki improwizowanej; w romantyzmie popularne stały się fantazje na tematy operowe, operetkowe oraz melodie ludowe

Krakowiak

taniec z małopolski o pochodzeniu ludowym; utrzymany w metrum parzystym 2/4 i w tempie żywym; charakterystyczne są dla krakowiaka rytmy synkopowane

Menuet

dawny francuski taniec dworski w tempie umiarkowanym i metrum trójdzielnym 3/4; ostatecznie wykształconą formą menueta było ABA z triem w środku; kompozytorzy często sięgali po ten taniec w epoce baroku i klasycyzmu; był częścią cyklu sonatowego dopóki nie został zastąpiony przez L. v. Beethovena scherzem

Neoromantyzm

kierunek na przełomie XIX i XX w.; stanowił ostatnią fazę romantyzmu; charakteryzował się rozrostem środków wykonawczych oraz silną więzią muzyki z innymi sztukami

Źródło: Słownik języka polskiego PWN

Biblioteka muzyczna

Paderewski, „Menuet G-dur op14” nr 1 T 1-19, wykonanie muzycy Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy (AMFN), CC BY 3.0

2 I.J. Paderewski, Pieśń „Siwy Koni” op.7, AMFN, CC BY 3.0

3 I.J. Paderewski, „Nokturn B-dur op16 nr 4” T-1-24, AMFN, CC BY 3.0

4 I.J. Paderewski, „Krakowiak fantastyczny” op.14, AMFN, CC BY 3.0